

Sprawozdanie z debaty eksperckiej „Rozwój społeczny”

Dot. Strategii Rozwoju Gdańska 2030 Plus

27 listopada 2013 r.

Spotkanie rozpoczęło powitanie przybyłych przez Panią Ewę Kamińską - Zastępcę Prezydenta Miasta Gdańska i przedstawienie dotychczasowych prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gdańska 2030.

Proces powstawania oparty jest na założeniu, że każdy Gdańszczanin może mieć udział w jej powstawaniu. Analiza ankiet mieszkańców pokazała marzenia, a obecnie spotkania eksperckie mają wypełnić konkretne sfery życia zadaniami aby je zrealizować.

Debatę rozpoczęłam od prezentacji „Kierunków rozwoju społecznego w regionie, najważniejsze wyzwania i możliwe scenariusze”.

- Czy scenariusz rozwoju naszego miasta będzie najbardziej optymalny, czyli pełny wiatr będzie wiał w żagle, do roku 2030?
- Jak prowadzić tak różnorodny proces? Jak uzyskać efekt synergii? Jak skutecznie współpracować dla wspólnego dobra?
- Jakie powinności leżą po stronie Włodarzy, a jakie po stronie każdego Gdańszczanina?
- Jakie kluczowe interwencje każdy z nas widzi we swoich obszarach, aby nowa Strategia Rozwoju Gdańska 2030 Plus zbliżyła nas do realizacji misji Gdańsk Moje Miasto?

Osoby zaproszone przygotowały swoje oceny dotychczasowych działań i potrzebnych w przyszłości, których realizacja przybliży nas do osiągnięcia misji Gdańsk Moim Miastem.

W obszarze aktywności obywatelskiej pierwszy zabrał głos **Pan Grzegorz Szczuka - Dyrektor Fundacji Gdańskiej w temacie: Gdańsk miastem odpowiedzialnych, świadomych obywateli współtworzących aktywne wspólnoty lokalne**”, który podkreślił konieczność zdobywania środków finansowych, aby zrealizować projekty dla obywateli, a to wymaga spotkań codziennych z przedsiębiorcami.

Aby Gdańszczanin był odpowiedzialny to najpierw musi być świadomy, wyposażony w wiedzę na co ma wpływ, a co pozostaje w kompetencjach decyzyjnych władz miasta. Najważniejsza jest komunikacja społeczna, która jest uporządkowana, oprzyrządowana np. budżet obywatelski, odbywa się w trybie ciągłym, nie jest akcyjna.

Obywatel świadomy ma szansę być aktywny i odpowiedzialny za propozycję zmian i jej przeprowadzenie. Ma różne formy udziału, raz jest odbiorcą, a raz nadawcą. Konieczna jest koordynacja, ale nie administracyjna, informacji o tym co się dzieje, by miał szansę na planowanie i udział. Tworząc strategię zaplanować

decentralizację decyzji i ją animować w kontaktach nie tylko z przedstawicielami mieszkańców, ale z pojedynczymi obywatelami.

Aktywny, świadomy i odpowiedzialny obywatel działający w oparciu o przyjęty system wartości.

Gdańsk miastem zarządzanym partycypacyjnie omówił Pan Piotr Wołkowiński - Dyrektor OWES i podkreślił, że realizacja tej wizji musi być oparta na zaufaniu do władzy, ale zaufaniu władzy do obywatela, że wie co jest dla niego lokalnie dobre i ważne.

Szansą jest danie możliwości działania mieszkańcom lokalnie zgodnie z potrzebami i wyobrażeniami. Dlatego konieczne jest powstawanie domów sąsiedzkich, miejsc spotkań w bibliotekach, szkołach. Każdy Gdańszczanin jest ekspertem lokalnym i jego aktywność wymaga ustąpienia miejsca przez urzędników i władzę.

Jerzy Boczoń -dyrektor RCI dokonał analizy funkcjonowania organizacji pozarządowych w Gdańsku. Po pierwsze wyróżnił 50-70 organizacji, które są silne z powodu tego, że zatrudniają osoby do swojej działalności, posiadają swoje finansowanie, mają plan- strategię działania i są wewnętrznie spójne, współpracują z innymi, ale nie są w pełni wykorzystywane. I to jest zadanie na przyszłość. Następną grupą są organizacje niewielkie, ale silne skupione wokół jednej dziedziny, hobby. Trzecią organizacje, które mają potencjał rozwojowy, zajmują się zmianą rzeczywistości, często są niezrozumiane przez inne organizacje i niewykorzystywane są ich pomysły.

Potencjał obywatelski organizacji w Gdańsku jest słabo wykorzystywany i wymaga stworzenia adekwatnego i różnego systemu wsparcia dla tych grup, aby wzrosła efektywność działań, a nie ich ilość. Receptą na powinno być zwiększenie funduszy pięciokrotnie - sześciokrotnie, aby nadać impuls rozwojowy. Wymagany jest też wzrost poziomu partnerstwa wewnątrz sektora, ale też międzysektorowego. Potrzebny jest gdański standard współpracy z sektorem publicznymi oraz wewnątrz sektora organizacji pozarządowych, który pomnoży ich potencjał.

Obszar integracji społecznej rozpoczął Pan Antoni Szymański radny sejmiku województwa pomorskiego analizujący konieczne czynniki gwarantujące skuteczną i efektywną politykę prorodzinną w Gdańsku.

W Roku Rodziny należy przygotować gminną politykę na lata, aby rodzina gdańska mogła się rozwijać. Należy zadbać o warunki umożliwiające wsparcie rodziny w każdym przypadku kiedy ona tego wymaga. Polityka prorodzinną wymaga programu na poziomie krajowym określającego zadania w perspektywie wieloletniej. Obecnie brakuje takiego dokumentu.

Gminna polityka rodzinna powinien obejmować działania z zakresu:

- samodzielności ekonomicznej, czyli umożliwienia podjęcia pracy poprzez tworzenie miejsc pracy, a nie inwestycji, które tego nie uwzględniają,

- wzmacniania trwałości rodziny poprzez propagowanie wzorów pełnej rodziny, uświadomienia znaczenia ojcostwa, uświadomienia zagrożeń z samotnego rodzicielstwa, zwiększeniu dostępu do diagnozy i terapii dla rodzin,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie bez zbytej ingerencji,
- wsparcie przez służby pomocy społecznej zgodne z zasadą: „Nasze wsparcie - Twoja samodzielność”
- wzmacnianie organizacji prorodzinnych
- rozwój mieszkalnictwa socjalnego, mieszkań komunalnych, na wynajem dostępnych dla rodzin, bez konieczności brania kredytów, zadłużania się
- otwarcie szkoły na współdziałanie z rodzicami: GMINA-RODZINA-SZKOŁA
- wsparcie dla rodzin wielodzietnych- np. kontynuowanie Karty Dużej Rodziny

Gminna polityka prorodzinna powinna obejmować: wszystkich członków rodziny, wszystkie etapy życia, jego różnorodne kryzysy.

Zapewnienie możliwości rozwoju łączy się z działaniami z zakresu **promocji zatrudnienia oraz aktywizacji na lokalnym rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych.**

Zastępca dyrektora PUP Pani Maria Michalczuk przedstawiła działania, które wynikają ze zmian ustawowych w 2014 roku i programu na lata 2014 - 2015:

- wspieranie pracodawców tworzących miejsca pracy - z jednoczesnym podkreśleniem ograniczonego wpływu publicznych służb zatrudnienia na pracodawców
- przygotowywanie szkoleń na miarę dla konkretnej branży IT przez PUP
- staże i zatrudnienie subsydiowane
- efektywna pomoc w podejmowaniu zatrudnienia przez osoby bezrobotne, które się diagnozuje i segmentuje jako gotowych do podjęcia pracy, wymagający wsparcia i odbiorców ubezpieczenia społecznego
- rozwój metropolitalnego rynku pracy poprzez targi pracy dla aktywnych poszukujących, portal
- poprawa jakości i efektywności obsługi klienta - pionierzy w rejestracji elektronicznej i w profilowaniu klienta

W wypowiedzi zabrakło rozwiązań w perspektywie długofalowej do 2030 roku służb zatrudnienia i perspektywy ich zmian oraz pokonywania obecnych trudności we współpracy z pracodawcami. Koncentracja na kliencie nie wystarcza w skutecznym rozwiązywaniu problemów zatrudnienia ani obecnie, ani w przyszłości.

Spojrzenie od strony organizacji pozarządowej **Stowarzyszenia „Morena”**, która jest pracodawcą i przygotowuje wysoko kompetentnych młodych ludzi, którzy nie są zatrudniani na otwartym rynku i nie wykorzystuje się ich kompetencji przedstawił **Pan Adam Niemkiewicz**.

Ważnym stwierdzeniem było, że spostrzeganie ekonomii społecznej tylko, jako narzędzia integracji społecznej jest błędem, gdyż jest jej bliżej do rynku pracy. Dlatego nie należy skupiać się na rozwiązywaniu problemów, a na przeciwdziałaniu ich powstawaniu. Należy już wykorzystywać narzędzia, które się sprawdziły w aktywizacji młodzieży w ramach Regionalnego Programu Aktywizacji Młodzieży i tworzyć ich bazę. Aktywizacja od najmłodszych lat we współpracy ze szkołą, rodziną np. Targi Młodzieży Amber Expo, wolontariat, My generation at work, którzy będą aktywni i twórczy.

Odnosząc się do tych zagadnień **Piotr Wołkowiński** podkreślił, że istnieje problem gdyż wiele dobrych inicjatyw powstaje, ale zupełnie nie znają się wzajemnie:

- pracodawcy publiczni i prywatni
- instytucje rynku pracy publiczne i prywatne
- świat nauki
- młodzież, która powinna być podmiotem, a nie przedmiotem na rynku pracy

Obecnie brakuje koordynacji rynku pracy, a ekonomia społeczna wskazuje co trzeba zrobić na rynku pracy. W Gdańsku funkcjonuje 200 podmiotów ekonomii społecznej, które mają szansę za 17 lat być silne, szczególnie gdy wykorzystamy prawo do innowacyjności. Ważne aby nie blokować inicjatywy oddolnej, przeciwstawić się biurokracji i wykorzystać nowe pomysły w celu zapobiegania oraz rozwiązywania problemów społecznych. Dobrym przykładem jest w Gdańsku współpraca PUP z Wolontariatem.

Piotr Olech - Dyrektor Pomorskiego Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności omawiając inkluzję społeczną mieszkańców Gdańska znajdujących się w trudnym położeniu skierował naszą uwagę na konieczność dzielenia przez nas wspólnych wartości. Strategia rozwoju wymaga dbania o każdego członka wspólnoty, także tego najstarszego. Przywołanie Kłapuchego z „Kubusia Puchatka” obrazuje, że całość jest bardziej różnorodna, a my tego często nie dostrzegamy. Brakuje reprezentacji osób ubogich i wykluczonych w tym momencie w strategii, nie ma dla nich przestrzeni. Nie pytamy ich o zdanie, decydujemy sami czego potrzebują.

Do tej pory dobrze funkcjonuje system interwencyjny dotyczący wykluczonych, słabo system wychodzenia, a źle działania profilaktyczne. Słabością jest też resortowość i brak polityki społecznej łączącej wszystkie obszary. Obywatele ubodzy i wykluczeni też mają zasoby, które wspierane przez system, umożliwiają im aktywność i budowanie przyszłości.

Obecnie dysponujemy diagnozą ilościową, a nie jakościową, która umożliwiłaby przygotowanie strategii obejmującej wszystkie wymiary działań.

Przewodnicząca Zarządu Gdańskiego Koła PSOUU Joanna Cwojdzińska przedstawiła oczekiwania na rok 2030 w stosunku do osób z niepełnosprawnością, która nie jest chorobą:

- aby osoby z niepełnosprawnością nie były traktowane jak inna grupa klientów, by istniał skuteczny system integracji, umożliwiający aktywność życiową
- edukacja służy osobom z niepełnosprawnością, by mogły pracować zgodnie z możliwościami, wykonywać odpowiedni dla siebie zawód
- osoby z niepełnosprawnością, zależne i ich rodziny mają wsparcie specjalistów, które jest dostępne kiedy istnieje potrzeba
- osoby dorosłe z niepełnosprawnością żyją i pracują samodzielnie, tylko z koniecznym wsparciem
- następuje zmiana systemu orzekania, który ustala możliwości, jakie ma zasoby osoba z niepełnosprawnością
- potrzeby osób z niepełnosprawnością i ich rodziny decydują o tym co oferuje system i uzyskują wsparcie w realizacji celów

Pan Grzegorz Grochowski prezes Fundacji „Wiem. Umiem” przedstawił działania na rzecz seniorów, które w Gdańsku wymagają:

- przestrzeni i czasu do rozwoju
- realizacji misji, aby być potrzebnym realizując swój potencjał i móc go przekazywać
- integracji międzypokoleniowej, aby żyć dobrze w komunikacji z innymi pokoleniami

Potrzeba do tego ciekawych liderów seniorów, pomocy w organizacji inspirujących form aktywności, zabezpieczenia usług medycznych i socjalnych.

W ramach dyskusji wzięli udział eksperci i uczestnicy debaty przedstawiając problemy:

- konieczność zabezpieczenia finansowego działań po roku 2020 , bez środków UE
- konieczność dokonania deinstytucjalizacji wszędzie tam gdzie można i dla każdego
- konieczność wypełnienia strategii lokalną treścią adekwatną do potrzeb każdego Gdańszczanina od urodzenia do śmierci, a nie tylko przetłumaczeniem wytycznych UE
- konieczność przygotowania strategii razem, aby wykorzystać wytyczne dla swoich potrzeb
- konieczność dokonania wyboru rzeczy najważniejszych do zmiany aby strategia odzwierciedlała to na czym najbardziej zależy.

Sporządziła: Ewa Szczypior